

İLKÖĞRETİM 2. KADEME BEDEN EĞİTİMİ DERS PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ *

MURAT ERDOĞDU ¹

MEHMET ÖÇALAN ²

Geliş Tarihi: 12.9.2010

Kabul Tarihi: 23.4.2011

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; 2006–2007 öğretim yılında ülke genelinde uygulanmaya başlanan yeni ilköğretim 2. kademe beden eğitimi dersi öğretim programının genel amaçları, kazanımları, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirmeye ilişkin uygulanabilirlik düzeyinin beden eğitimi öğretmen görüşleri ışığında değerlendirmektir. Araştırma betimsel tarama (survey) modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, ilköğretim 2. kademe Beden Eğitimi Öğretim Programı'nın uygulanabilirlik düzeyini belirlemek için veri toplama aracı olarak 39 soru içeren anket formu oluşturulmuştur. Anket dört alt boyuttan (programının genel amaçları, kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme) oluşmuştur. Araştırmanın evrenini 2008–2009 öğretim yılında Ankara ili merkez ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapan 615 beden eğitimi öğretmeni, örneklemini ise evrenden tesadüfi olarak seçilen 248 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Ölçeğin uygulanması sonucu elde edilen veriler tanımlayıcı istatistik (frekans-yüzde-aritmetik ortalama), kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda; 2. kademe Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirlik düzeyi öğretmenler açısından; programının genel amaçları, kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci alt boyutlarında "kısmen" ve ölçme-değerlendirme alt boyutlarında "az" olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Program değerlendirme, Öğretmen görüşleri, ilköğretim programı, Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı

THE OPINIONS OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS ON EVALUATING THE SECOND LEVEL PRIMARY SCHOOL PHYSICAL EDUCATION LESSON PROGRAM

ABSTRACT

The purpose of this research is to evaluate the level of applicability of the new teaching program that started in 2006-2007 educational years in the second level primary school physical education lesson in terms of its general goals, gains, learning-teaching process and assessment-evaluation in the light of the opinions of the physical education teachers. The research was carried out using the descriptive survey model. Therefore, the survey form with 39 questions was created as a data collection tool to determine the level of applicability of the second level primary school physical education teaching program. The form consists of four sub-dimensions (the general goals of the program, the gains, the teaching and learning process and the assessment-evaluation). The universe of the research consists of 615 physical education teachers working in the primary schools of the ministry of national education in the central districts of Ankara in 2008-2009 educational years and the sample of the research consists of 248 physical education teachers who were randomly selected from the universe. SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) package program was used to analyze the collected data. The data obtained in the result of the application of the scale was analyzed by using descriptive statistics (frequency-percentage-arithmetic average).

In the result of the research, it is seen that the level of applicability of the teaching program of the second level physical education lesson is partial in the sub dimensions of the program's general goals, gains, learning-teaching process and low in the sub dimensions of assessment-evaluation in terms of the teachers.

Key Words: Physical Teaching, Program evaluation, opinions of teachers, Primary school program, Teaching Program of Physical Education Lesson

¹ Keçiören Kanuni Lisesi, Ankara

² Kırıkkale Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kırıkkale

* Bu çalışma 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde Poster Bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Ülkeler, kendi vatandaşlarının zaman içinde değişen ihtiyaçlarını karşılamak ve onların gelişen dünyaya uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için eğitim felsefelerini, politikalarını ve ekonomilerini sürekli gözden geçirmek ve eğitim alanında bazı düzenlemeler yapmak zorundadırlar. Bu süreçte eğitimden beklenen, bireylere bilgiye ulaşmanın yollarını göstermek ve edindiği bilgiyi gerekli durumlarda kullanmalarını sağlamaktır. Dünyada birçok gelişmiş ülkede olduğu gibi, ülkemiz de son yıllarda hem kendi ekonomik, sosyal ve kültürel değerlerini hem de dünyanın evrensel değerlerini dikkate alarak eğitim alanında reform niteliği taşıyan çalışmalar yapmış ve yeni düzenlemeleri uygulamaya geçirmiştir (1).

Çağdaş eğitim anlayışı; bireyi fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal boyutları ile bir bütünlük içerisinde ele almaktadır. Bu bağlamda eğitimden beklenen ise, bireylerin gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak en üst düzeyde geliştirmesine yardım etmesidir. Böylece fiziksel, zihinsel ve duygusal boyutları ile bedensel, ruhsal açıdan mutlu, verimli, üretken bireyleri topluma kazandırılabilmesi mümkün olabilmektedir. Hızlı teknolojik gelişmeler, beden eğitimi ve sporun insan yaşamındaki önemini giderek artırmaktadır. Bu nedenle eğitimin amaçlarını oluşturan hususların çoğunluğunun kazandırılabilmesi tek disiplin durumundadır. Çünkü beden eğitimi ve spor; bireylerin fiziksel, duygusal ve toplumsal gelişmelerini sağlayan bir alandır (2).

Bir ülkenin eğitim sistemi, o ülkenin idari yapısı doğrultusunda gelişme gösterir. Bunun yanı sıra fertleri, zihin ve beden eğitimi yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmek eğitimin en temel ilkelerinden biridir. Bu nedenle eğitimdeki amacın gerçekleşmesi bireyin ve toplumun zihinsel eğitimin yanında fiziksel eğitimi de gerektirir. Aslında beden eğitimi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır (3).

Öğretim programları eğitim sitemimizde önemli bir yer tutmaktadır. Öğretim programları (müfredat), bir ülkedeki eğitim sisteminde yer alan bütün derslerin gerçekleştirilmesinde bir anlamda "yol haritası, kılavuz" olan ve derslerin yaklaşım, içerik, amaç, uygulama ve ölçme-değerlendirme yönlerini ayrıntılarıyla ortaya koyan, eğitim sisteminin ekseni ya da odak noktasıdır (4, 5). Öğretim programlarının eğitim açısından önemini "hukuk sisteminde yasaların rolü ne ise, eğitim sisteminde de programların rolü odur" biçiminde ifade edilmektedir. Aynı yazarlar, eğitim sürecinin üç temel boyutu arasında öğrenci ve öğretmenle birlikte, öğretim programını da saymaktadırlar (6). Dolayısıyla, öğretim programlarında yapılacak değişikliklerin bütün eğitim sistemi üzerinde kapsamlı etkiler yapacağı dile getirilmektedir (4).

Eğitim sistemimiz içerisinde bu kadar önemli bir yer tutan öğretim programı değiştirilmiş ve yeni ilköğretim programı yapılandırma yaklaşımına göre uygun oluşturulmuştur. ABD'de son yıllarda etkili olmaya başlayan yapılandırma, birçok filozof, psikolog ve eğitimcinin çalışmalarına dayanan bir bilgi kuramıdır (7).

Geleneksel öğrenme kuramlarının aksayan yönlerine karşı oluşturulmuş, yeni bir yaklaşım olmasına rağmen kökleri eskilere dayanmaktadır. Yapılandırma kuramı, bir bireyin nasıl anladığını ve öğrendiğini açıklayan felsefi bir yaklaşımdır. Bu kurama göre öğrenme, zihindeki bir yapılandırma sonucu meydana gelir; yani öğrenme, bireyin zihninde oluşan bir süreçtir. Bu durumda birey, dışarıdan gelen uyarıcıların pasif bir alıcısı değil, fakat aktif özümleyicisi ve davranış oluşturunucudur (8).

Eğitim sisteminin odak noktası sayılan öğretim programlarının, özellikle bireylerin bedensel, zihinsel-bilişsel ve psiko-sosyal gelişmelerinin bir bütün olarak desteklediği ve onların yaşam boyu öğrenmeleri için gerekli olan temel öğrenme araçları ile bireysel ve toplumsal yaşamları için gerekli olan ortak temel bilgi, beceri, alışkanlık, tutum ve değerleri kazandıkları temel eğitim basamağı olan ilköğretim için önemi çok daha büyüktür. Bir anlamda, bir ülkedeki bütün eğitim sisteminin yönünü ve niteliğini belirleyecek olan ilköğretim programları, son derece duyarlı olunması gereken bir konudur. Genelde, alışkanlıkların kazanıldığı ve pekiştirildiği dönem olarak kabul edilen ilköğretim dönemini eğitim açısından şekillendiren, öğretmen öğrenci ilişkisini belirleyen, eğitimin, temellendiği yapıyı çizen, eğitimin bütün unsurları için rol oluşturan öğretim programlarında (9), olduğu gibi beden eğitiminde de yeni bir yapılanmaya gidilmiştir.

Yeni ilköğretim beden eğitimi programının temel amacı; bireyin fiziksel, devinişsel, bilişsel, duygusal ve toplumsal gelişimine katkıda bulunmak, yaşam boyu fiziksel etkinliklere katılmasını sağlamaktır. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için öğrencilerin yaparak-yaşayarak ve aşamalı şekilde düzenlenmiş öğrenme etkinliklerine katılmaları ve etkinlik sürecinin sonunda ne kadar gelişme sağladıklarının farkında olmaları gerekir. Bunun için kazanımlar yazılırken ve etkinlik örnekleri düzenlenirken yapılandırma yaklaşım temel alınmış, öğrenme ortamlarının çeşitlendirilmesi ve öğrencinin doğrudan sürecin içinde olmasına dikkat edilmiştir.

Beden eğitimi öğretim programı uluslararası kıyaslama yapılarak standartlar bütünsel olarak ele alınmıştır. Beden eğitimi dersi öğretim programının uygulanması sonucunda öğrencilerin beden eğitimi ile ilgili genel kabul görmüş, aşağıda belirtilen standartlara ulaşacakları öngörülmektedir.

Öğrenci;

- Çeşitli fiziksel etkinliklere katılabilmek için hareket örüntüleri ve devinişsel becerilerde yeterlilik gösterir.
- Fiziksel etkinliği öğrenirken ve yaparken hareketle ilgili kavram, ilke, kural, strateji ve taktikleri anladığını gösterir.
- Sağlığı güçlendirici düzeyde fiziksel etkinliğe katılımı başarır ve korur.
- Fiziksel etkinliklere düzenli olarak katılır.
- Fiziksel etkinlik ortamlarında sorumlu kişisel ve toplumsal davranış sergiler (10).

ERDOĞDU, M., ÖÇALAN, M., “İlköğretim 2. Kademe Beden Eğitimi Ders Programının Değerlendirilmesine İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri”

Bununla beraber kazanımlar belirlenirken de bireyin gelişim özellikleri, bilimsel araştırma bulguları ve bireyin gereksinimleri dikkate alınarak iki ana öğrenme alanı (1. Hareket Bilgi ve Becerileri, 2. Etkin Katılım ve Sağlıklı Yaşam) için ayrı ayrı belirlenmiş ve diğer derslerdeki benzer kazanımlarla ilişkilendirilmişlerdir (10).

Temel beceriler, öğrencilerin öğrenme alanlarındaki gelişimleriyle bağlantılı, bir yılın sonunda, dikey olarak da sekizinci sınıfın sonunda kazanacakları ve hayat boyu kullanacakları temel becerilerdir. Beden eğitimi programı içerdiği kazanımlarla bu temel becerilerin gelişmesini sağlayacaktır. Programla ulaşılması beklenen temel beceriler şunlardır: eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, araştırma, iletişim, bilgi teknolojilerini kullanma, öz yönetim, bilimin temel kavramlarını tanıma, milli, manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, estetik zevk kazanma, güvenlik ve korunma sağlama gibi ortak beceri saptanmıştır (10).

Beden eğitimi program geliştirme çalışmaları hep gündemde olan; ancak uzun yıllardır uygulanmakta olan kısaltılmış öğretim programları, yetersiz ya da doğru olmayan müdahale ve güncellemeler nedeniyle, Türkiye'deki beden eğitiminin önemli sorunlarından birisidir. Mevcut sorunların yanında, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, eğitim bilimlerinde ortaya çıkan yeni eğilimler ve öğrenciyi merkeze alan öğrenme yaklaşımları gibi gelişmeler, ilköğretim beden eğitimi programlarında da köklü değişiklikler yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Türkiye'de T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun 12.07.2004 tarih ve 114, 115, 116, 117 ve 118 sayılı kararları ile ilköğretim okullarının 1–5. sınıfları için 2005–2006 öğretim yılından itibaren yeni “İlköğretim Programı” uygulanmaya başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı bu gelişmeleri de göz önüne alarak devam ettirmekte olduğu program geliştirme çalışmalarını sonuçlandırmış ve 2006 yılında yeni beden eğitimi öğretim programları uygulamaya konulmuştur. Bu konuda atılan önemli ve bir o kadar da olumlu adımın yanında, ülkemizdeki öğretmen profili ile ekonomik ve sosyal faktörler, programın uygulanabilirliğini etkileyen diğer unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir öğretim programının başarıya ulaşması ve amaçlarını gerçekleştirilmesi, ne derece uygulandığına bağlıdır.

Yeniden yapılandırılan ilköğretim programlarının geliştirilmesinde ve uygulanmasında sorumlu olanlar, Türk Eğitim tarihinde çok önemli bir reform yaptıklarını ve bu programda yetişen yeni nesillerin bireysel, toplumsal ve uluslararası seviyede daha başarılı olacağını ifade etmektedirler. Diğer yandan, yeniden yapılandırılan programların iddia edildiğinin aksine yeni yetişen nesli toplumsal değerlerden uzaklaştıracağını ifade ederek eleştirenlerde vardır (11). Bazı eğitimciler ise programın aceleyle getirilerek hazırlanmasından dolayı eksiklikleri olduğunu fakat psikolojik ve felsefi temelleri açısından önemli ve olumlu bir çalışma olduğunu ifade ederek gerekli uyarıyı da yapmaktadırlar (12, 13, 14). Örneğin “Yeni ilköğretim programlarının başarıyla uygulanarak amacına ulaşabilmesi için her şeyden önce, uygulamayı yapacak öğretmenlerin ve onlara rehberlik edecek müfettişlerin, acilen çok iyi eğitilmeleri zorunluluğunu vurgulamıştır. Aksi halde, büyük çaba ve ümitlerle hazırlanan bu programlar da 1968 programı gibi öğretmen merkezli anlayışıyla devam eder ve başarısızlığa uğrar”(15).

Yeni beden eğitimi programının, pilot uygulama yapılmadan resmi uygulamaya geçilmesi nedeniyle uygulamada ne derece başarılı olduğunun tespit edilmesi önem taşımaktadır. Çünkü teorik olarak hazırlanan bir öğretim programının başarısı, pratik olarak ne düzeyde uygulanabildiği ile doğru orantılıdır. Bu nedenle, beden eğitimi öğretmenlerinin 2006–2007 öğretim yılında uygulamaya başladıkları Beden Eğitimi Öğretim Programı'nın geneli ve genel amaçları, kazanımları, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme-değerlendirmeye ilişkin uygulanabilirlik düzeyinin belirlenmesi gerekmektedir. Böylece bu araştırmanın, programın teorik amaçlarının uygulamada daha kolay başarıya ulaşabilmesine yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Öğretmen görüşlerine dayalı olarak yapılan çalışmada aşağıdaki şu sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğretmenlerin Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın “geneli ve genel amaçları”nın uygulanabilirlik düzeyine ilişkin görüşleri nedir?
2. Öğretmenlerin Altıncı Sınıf Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı'ndaki “kazanımların” uygulanabilirlik düzeyine ilişkin görüşleri nedir?
3. Öğretmenlerin Altıncı Sınıf Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı'ndaki “öğretme-öğrenme sürecinin” uygulanabilirlik düzeyine ilişkin görüşleri nedir?
4. Öğretmenlerin Altıncı Sınıf Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı'ndaki “ölçme ve değerlendirme sürecinin” uygulanabilirlik düzeyine ilişkin görüşleri nedir?

MATERYAL ve YÖNTEM

Yöntem

Araştırma betimsel tarama (survey) modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle incelemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir (16). İlköğretim 2. kademe Beden Eğitimi Öğretim Programının beden eğitimi derslerine nasıl etki ettiğini açıklamak ve uygulanabilirliğini

değerlendirmek üzere anket maddeleri oluşturulurken program değerlendirme modeli olarak, "Programın Öğelerine Dönük Değerlendirme Modeli" (17) esas alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2008–2009 öğretim yılında Ankara ili merkez ilçelerinde (Akyurt, Altındağ, Çankaya, Çubuk, Etimesgut, Gölbaşı, Kazan, Keçiören, Mamak, Pursaklar, Sincan, Yenimahalle) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın evren ve örnekleminin belirlenmesi için Milli Eğitim Bakanlığı Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Bölümünden 2008–2009 öğretim yılında Ankara ili merkez ilçelerinde (Akyurt, Altındağ, Çankaya, Çubuk, Etimesgut, Gölbaşı, Kazan, Keçiören, Mamak, Pursaklar, Sincan, Yenimahalle) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sayısı 09.02.2009 / 12247 tarih ve sayılı yazı ile alınmıştır. Buna göre araştırmanın evrenini 615 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu, 2008–2009 öğretim yılında Ankara ili merkez ilçelerinde (Akyurt, Altındağ, Çankaya, Çubuk, Etimesgut, Gölbaşı, Kazan, Keçiören, Mamak, Pursaklar, Sincan, Yenimahalle) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapan tesadüfi örneklem yöntemiyle ulaşılan 248 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. 1500 eleman büyüklüğündeki bir evren 306 elemanla temsil edilebilmektedir (18). Buradan hareketle çalışmanın evreni temsil ettiği söylenebilir.

Veri Toplama Tekniği

İlköğretim 2. kademe Beden Eğitimi Öğretim Programının beden eğitimi derslerine nasıl etki ettiğini açıklamak ve uygulanabilirliğini değerlendirmek üzere anket maddeleri oluşturulurken program değerlendirme modeli olarak, "Programın Öğelerine Dönük Değerlendirme Modeli" (17) esas alınmıştır.

Bu çalışmada Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının değerlendirilmesine ilişkin "Öğretmen Anket Formu" Şirin ve ark. (2008) (19) tarafından geliştirilmiş ve geçerlik-güvenirliliği teyit edilmiş olmasına rağmen bu araştırma için tekrar geçerlik ve güvenirliliği denenmiştir. İlk aşamada Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafında çıkarılan Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, ilgili literatürün taranmasıyla araştırmayla ilgili kavramsal bilgilerden, uzman görüşleri (alan uzmanı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'ndan program geliştirme uzmanı, ölçme değerlendirme uzmanı ve dil uzmanı) ile koordinatör ve formatör beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerinden yararlanılarak araştırmacı tarafından açık uçlu soruları da içeren 51 maddelik "Öğretmen Anket Formu" ölçeği oluşturulmuştur.

İkinci aşamada ise, hazırlanan anket taslağı, Kırıkkale ve Gazi Üniversitesi ile Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığında görev yapan uzmanların görüş ve değerlendirmesine sunulmuştur. Uzmanlardan gelen görüş ve eleştiriler doğrultusunda anket üzerinde gerekli düzeltmeler yapılarak, 9 maddelik kişisel bilgi formu ve 39 maddelik İlköğretim 2. kademe Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının değerlendirilmesine ilişkin programın genel amaçları, kazanımları, öğrenme ve öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme sürecine yönelik beden eğitimi öğretmenleri görüşleri ölçeği oluşturulmuş ve anket formu uygun hale getirilip son şekli verilmiştir. Anket formu 4'lü Likert tipinde 39 madde olarak son şeklini almıştır. Alt boyutlara göre; programın genel amaçları 6 madde, kazanımlar 6 madde, öğretme ve öğrenme süreci 11 madde ve ölçme ve değerlendirme 16 madde olarak belirlenmiştir.

Güvenirlilik Analizi

Araştırmada, ölçeğin güvenirliliğinin hesaplanmasında Cronbach Alpha katsayısı kullanılmıştır. Ölçme araçları için güvenirlilik düzeyi 0.70 olarak kabul edilmekle birlikte $0.60 < \alpha < 0.80$ özellikle sosyal bilimler için oldukça güvenilir bir düzey olarak kabul görmektedir (20). Ölçeğin güvenirlilik katsayısı tüm ölçek için 0.95 olarak bulunmuştur. Ölçeğe ait alt boyutların güvenirlilik katsayıları 0.82 ile 0.94 arasında bulunmuştur. Buna göre tüm ölçeğin ve ölçeğe ait alt boyutların her birinin güvenilir olduğu söylenebilir.

Geçerlik Analizi

Araştırmada geçerlik hesaplamada görünüş geçerliği, kapsam geçerliği ve yapı geçerliği üzerinde durulmuştur. Görünüş geçerliği ve kapsam geçerliğini sağlamak için Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı uzmanları, alan (beden eğitimi) uzmanları ile koordinatör ve formatör beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerinden yararlanılmıştır. Yapı geçerliği için yapılan faktör analizi sonrası 39 maddenin faktör yük değerlerinin 0.814 ile 0.350 arasında, her bir maddeye ilişkin açıklanan ortak faktör varyans miktarının ise 0.733 ile 0.486 arasında değiştiği bulunmuştur. Tek faktör toplam varyansın % 36.45'ini açıklamaktadır. Açıklanan varyans toplamı ise % 61.07'dir. Bu sonuçlara dayalı olarak 4 alt boyuta sahip ölçeğin tek boyutlu olarak da kullanılabileceği söylenebilir.

Anketin ön uygulamasına geçilmeden önce Ankara Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 14.01.2009 / 4213 tarih ve sayı ile gerekli izinler alınmıştır. Uygulama beden eğitimi öğretmenleriyle yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Ölçeğin uygulanması sonucu elde edilen veriler tanımlayıcı istatistik (frekans- yüzde-aritmetik ortalama) kullanılarak çözümlenmiştir. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

Anket formundaki maddelerin öğretmen görüşlerine göre incelenebilmesi için belirlenen dereceler ve sayısal değerler esas alınarak elde edilen aritmetik ortalama değerleri; Hiç: 1.00–1.74, Az: 1.75–2.49, Kısmen: 2.50–3.24 ve Tamamen: 3.25–4.00 olarak belirlenmiştir. Bu değerlere göre her bir madde için hesaplanan aritmetik ortalamalar değerlendirilerek, yeni Beden Eğitimi Öğretimi Programı'nın belirlenen alt boyutlarına uygunluğu konusunda öğretmen görüşlerindeki genel kanı belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo. 1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Beden Eğitimi Programının Genel Amaçları” Alt Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistikleri

Anket Maddeleri	Cevap Seçenekleri								\bar{X}
	Tamamen		Kısmen		Az		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Genel amaçlar, ne ölçüde ulaşılabilir özelliktedir?	29	11.7	162	65.3	51	20.6	6	2.4	2.86
Genel amaçlar, programda öğrencilere kazandırılması öngörülen kazanımlarla ne ölçüde tutarlıdır?	23	9.3	154	62.1	62	25.0	9	3.6	2.77
Beden Eğitimi Dersi öğretim programı ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirmelere ne ölçüde olanak sağlıyor?	25	10.1	105	42.3	101	40.7	17	6.9	2.56
Öğrenme alanlarının (hareket bilgi ve becerileri; etkin katılım ve sağlıklı yaşam) işleniş sırası ne ölçüde uygundur?	34	13.7	136	54.8	70	28.2	8	3.2	2.79
Öğrenme alanlarına ait kazanımların dağılımı ne ölçüde uygundur?	28	11.3	132	53.2	81	32.7	7	2.8	2.73
Beden Eğitimi Dersi öğretim programındaki öğrenme alanları beden eğitimi dersinin genel amaçlarıyla ne ölçüde örtüşmektedir?	39	15.7	135	54.4	68	27.4	6	2.4	2.83
Boyut Ortalaması									2.75

Tablo 1’de verilen “Genel amaçlar, ne ölçüde ulaşılabilir özelliktedir?” maddesine ilişkin dağılım incelendiğinde, ilköğretim beden eğitimi öğretmenlerinin % 65.3’ü “Kısmen” seçeneğini işaretlerken % 20.6’sı “Az”, % 11.7’si “Tamamen” ve % 2.4’ü ise “Hiç” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 2.86$ (Kısmen) düzeyinde gerçekleşmiştir.

“Genel amaçlar, programda öğrencilere kazandırılması öngörülen kazanımlarla ne ölçüde tutarlıdır?” maddesine göre, öğretmenlerin % 62.1’i “Kısmen”, % 25’i “Az”, % 9.3’ü “Tamamen” tutarlı olduğunu ve % 3.6’sı ise “Hiç” tutarlı olmadığını belirtmişlerdir. Beden eğitimi öğretmenlerinin programın genel amaçlarının, programda öğrencilere kazandırılması öngörülen kazanımlarla tutarlı olduğu fikrini “Kısmen” ($\bar{X} = 2.77$) düzeyinde taşıdıkları söylenebilir.

“Beden Eğitimi Dersi öğretim programı ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirmelere ne ölçüde olanak sağlıyor?” maddesine göre, öğretmenlerin % 42.3’ü diğer derslerle ilişkilendirmelere “Kısmen” olanak sağladığını, % 40.7’si “Az” ve % 10.1’i “Tamamen” olanak sağladığını, % 6.9’u ise “Hiç” olanak sağlamadığını belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 2.56$ (Kısmen) düzeyinde gerçekleşmiştir.

“Öğrenme alanlarının (hareket bilgi ve becerileri; etkin katılım ve sağlıklı yaşam) işleniş sırası ne ölçüde uygundur?” maddesine göre, öğretmenlerin % 54.8’i yeni beden eğitimi öğretim programındaki öğrenme alanlarının işleniş sırasının “Kısmen”, % 28.2’si “Az”, 13.7’si “Tamamen” uygun olduğunu, % 3.2’si ise “Hiç” uygun olmadığını belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 2.79$ (Kısmen) düzeyinde gerçekleşmiştir.

“Öğrenme alanlarına ait kazanımların dağılımı ne ölçüde uygundur?” maddesine göre, öğretmenlerin % 53.2’si öğrenme alanlarına ait kazanımların dağılımını “Kısmen” uygun olduğunu, % 32.7’si “Az”, % 11.3’ü “Tamamen” uygun olduğunu, % 2.8’i ise “Hiç” uygun olmadığını düşündüklerini ortaya koymuşlardır.

“Beden Eğitimi Dersi öğretim programındaki öğrenme alanları beden eğitimi dersinin genel amaçlarıyla ne ölçüde örtüşmektedir?” maddesine göre, öğretmenlerin % 54.4’ü öğrenme alanlarının beden eğitimi dersinin genel amaçlarıyla “Kısmen”, % 27.4’ü “Az”, % 15.7’si ise “Tamamen” örtüşmediğini, % 2.4’ü ise “Hiç” örtüşmediğini beyan etmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin ilköğretim beden eğitimi öğretim programının “genel amaçlarının” uygulanabilirlik düzeyine ilişkin görüşlerinin ortalaması $\bar{X} = 2.75$ olup, “Kısmen” düzeyinde katıldıkları görülmektedir.

Tablo 2. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programındaki “Kazanımlar” Alt boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistikleri

Anket Maddeleri	Cevap Seçenekleri								\bar{X}
	Tamamen		Kısmen		Az		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kazanımlar beden eğitimi dersinin var oluş amaçlarına ne kadar uygundur?	27	10.9	143	57.7	70	28.2	8	3.2	2.76
Kazanımlar okul çevresi ya da yerel imkânların beden eğitiminde kullanılmasını ne ölçüde desteklemektedir?	21	8.5	104	41.9	104	41.9	19	7.7	2.51
Kazanımlar programda öngörülen hareket bilgi ve becerileri (spor bilgi becerileri) ne ölçüde kazandırabilecek niteliktedir?	30	12.1	122	49.2	86	34.7	10	4.9	2.69
Kazanımlar programda öngörülen etkin katılım ve sağlıklı yaşam (düzenli fiziksel etkinlik; Atatürk ve ulusal bayramlar; spor organizasyonları ve olimpiyat oyunları) ne ölçüde kazandırabilecek niteliktedir?	30	12.1	121	48.8	78	31.5	19	7.7	2.65
Kazanımlar, birbirleriyle ne ölçüde tutarlıdır?	28	11.3	142	57.3	68	27.4	10	4.0	2.76
Kazanımlar programda öngörülen temel becerileri ne ölçüde kazandırabilecek niteliktedir? (eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme, Türkçeyi doğru etkili ve güzel kullanma, araştırma, iletişim, bilgi teknolojilerini kullanma, öz yönetim, bilimin temel kavramlarını tanıma, milli manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, estetik zevk kazanma, güvenlik ve koruma sağlama)	27	10.9	140	56.5	71	29.6	10	4.0	2.74
Boyut Ortalaması									2.68

Tablo 2’de verilen “Kazanımlar beden eğitimi dersinin var oluş amaçlarına ne kadar uygundur?” maddesine göre, öğretmenlerin % 68.6’sı toplamda “Kısmen” ve “Tamamen” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Öğretmenlerin % 28.2’si “Az”, % 3.2’si ise “Hiç” seçeneğini işaretlemişlerdir.

“Kazanımlar okul çevresi ya da yerel imkânların beden eğitiminde kullanılmasını ne ölçüde desteklemektedir?” maddesine göre, öğretmenlerin % 83.8’i toplamda “Kısmen” ve “Az” seçeneğini, % 85’i “Tamamen” ve % 7.7’si de “Hiç” seçeneğini tercih etmişlerdir.

“Kazanımlar programda öngörülen hareket bilgi ve becerileri (spor bilgi becerileri) ne ölçüde kazandırabilecek niteliktedir?” maddesine göre, öğretmenlerin % 49.2’si kazanımların programda öngörülen hareket bilgi ve becerileri “Kısmen” kazandırabilecek nitelikte olduğunu, % 34.7’sinin “Az”, % 12.1’inin ise “Tamamen” kazandırabileceğini düşündükleri, % 4.9’unun ise “Hiç” kazandıramayacağını düşündükleri ortaya çıkmıştır.

“Kazanımlar programda öngörülen etkin katılım ve sağlıklı yaşam (düzenli fiziksel etkinlik, Atatürk ve ulusal bayramlar, spor organizasyonları ve olimpiyat oyunları) ne ölçüde kazandırabilecek niteliktedir?” maddesine göre, öğretmenlerin % 48.2’sinin kazanımların programda öngörülen etkin katılım ve sağlıklı yaşam alışkanlığını “Kısmen”, % 31.5’inin “Az”, % 12.1’inin “Tamamen” kazandırabilecek nitelikte olduğunu, % 7.7’sinin ise “Hiç” kazandırmayacağını düşündükleri belirlenmiştir.

“Kazanımlar, birbirleriyle ne ölçüde tutarlıdır?” maddesine göre, öğretmenlerin % 57.3’lük bir oranı kazanımların birbirleriyle “Kısmen”, % 27.4’lük bir oranı “Az”, % 11.3’lük bir oranı “Tamamen” tutarlı olduğunu, % 4’lük bir oranı ise “Hiç” tutarlı olmadığını düşünmektedir.

“Kazanımlar programda öngörülen temel becerileri ne ölçüde kazandırabilecek niteliktedir (eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme, Türkçeyi doğru etkili ve güzel kullanma, araştırma, iletişim, bilgi teknolojilerini kullanma, öz yönetim, bilimin temel kavramlarını tanıma, milli manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, estetik zevk kazanma, güvenlik ve koruma sağlama)?” maddesine göre, öğretmenlerin % 56.5’lik bir kısmı kazanımların programda öngörülen değerler ve tutumları “Kısmen”, % 29.6’lık bir kısmı “Az”, % 10.9’luk bir kısmı ise “Tamamen” kazandırabileceğini, % 4’lük bir kısmı da “Hiç” kazandıramayacağını düşünmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin ilköğretim beden eğitimi öğretim programının “kazanımlarının” uygulanabilirlik düzeyine ilişkin görüşlerinin ortalaması $\bar{X} = 2.68$ olup, “Kısmen” düzeyinde katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programındaki "Öğrenme-Öğretme Süreci" Alt Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistikleri

Anket Maddeleri	Cevap Seçenekleri								\bar{X}
	Tamamen		Kısmen		Az		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Beden Eğitimi Dersi öğretim programındaki açıklamaları uygulamalar sırasında ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?	25	10.1	132	53.2	79	31.9	12	4.8	2.69
Beden Eğitimi Dersi öğretim programının öngördüğü uygulamalarla ilgili olarak verilen öğretmen eğitimi ne ölçüde yeterlidir?	17	6.9	117	47.2	90	36.3	24	9.7	2.51
Beden Eğitimi Dersi öğretim programının öngördüğü ders işleme yaklaşımları öğrencilerin derse motivasyonunu ne ölçüde etkilemektedir?	29	11.7	115	46.4	90	36.3	14	5.6	2.64
Beden Eğitimi Dersi öğretim programında, kazanımların işlenişinde kullanılacak aktif öğrenme yöntem ve tekniklerine ne ölçüde yer verilmiştir?	28	11.3	137	55.2	71	28.6	12	4.8	2.73
Beden Eğitimi Dersi öğretim programında beden eğitimi derslerinde kullanılması gereken materyallerle ilgili yeterli bilgiye ne ölçüde yer verilmiştir?	29	11.7	105	42.3	102	41.1	12	4.8	2.61
Kazanımlar, sağlıklı bir vücut ile fiziksel gelişim için dengeli ve düzenli beslenme alışkanlığı kazanmaya ne ölçüde yeterlidir?	24	9.7	123	49.6	88	35.5	13	5.2	2.64
Kazanımlar sportif etkinliklerde meydana gelebilecek anlaşmazlıkların çözümünde ne ölçüde yeterlidir?	17	6.9	130	52.4	88	35.5	13	5.2	2.61
Kazanımlar bireysel farklılıkları olanlarla sportif etkinlik yapmaya ne ölçüde yeterlidir?	21	8.5	118	47.6	94	37.9	15	6.0	2.58
Kazanımlar olimpizmin anlamını kavrayarak olimpiyat oyunlarının düzenlenme sebeplerini açıklamaya ne ölçüde yeterlidir?	17	6.9	106	42.7	98	39.5	27	10.9	2.46
Kazanımlarla ilgili etkinlik uygulamalarında öngörülen haftalık 1 ders saati ne ölçüde yeterlidir?	13	5.2	51	20.6	54	21.8	130	52.4	1.79
Beden Eğitimi Dersi öğretim programının öngördüğü yapılandırmacı öğretim yaklaşımı sizce beden eğitimi derslerinde ne ölçüde uygulanabilir?	20	8.1	101	40.7	96	38.7	31	12.5	2.44
Boyut Ortalaması									2.51

Tablo 3'de verilen "Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programındaki açıklamaları uygulamalar sırasında ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?" sorusuna göre, öğretmenlerin % 53.2'si beden eğitimi öğretim programındaki açıklamaları uygulamalar sırasında "Kısmen", % 31.9'u "Az" % 10.1'i ise "Tamamen" yeterli bulmakta, % 4.8'i ise "Hiç" yeterli bulmamaktadır.

"Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının öngördüğü uygulamalarla ilgili olarak verilen öğretmen eğitimi ne ölçüde yeterlidir?" sorusuna göre, öğretmenlerin % 47.2'si "Kısmen", % 36.3'ü "Az", % 6.9'u ise "Tamamen" yeterli olduğunu düşünmekte, % 9.7'si ise "Hiç" yeterli bulmamaktadır.

"Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının öngördüğü ders işleme yaklaşımları öğrencilerin derse motivasyonunu ne ölçüde etkilemektedir?" sorusuna öğretmenlerin toplamda % 82.7'si "Kısmen" ve "Az" seçeneğini, % 11.7'si "Tamamen" ve % 5.6'sı ise "Hiç" seçeneğini işaretlemişlerdir.

"Beden Eğitimi Dersi öğretim programında, kazanımların işlenişinde kullanılacak aktif öğrenme yöntem ve tekniklerine ne ölçüde yer verilmiştir?" sorusunda öğretmenlerin % 55.2'si "Kısmen", % 28.6'sı "Az", % 11.3'ü "Tamamen" ve % 4.8'i de "Hiç" görüşündedir.

"Beden Eğitimi Dersi öğretim programında beden eğitimi derslerinde kullanılması gereken materyallerle ilgili yeterli bilgiye ne ölçüde yer verilmiştir?" maddesine öğretmenlerin toplamda % 83.4'lük bir oranı "Kısmen" ve "Az" cevabını verirken, % 11.7'si "Tamamen" ve % 4.8'i de "Hiç" cevabını vermiştir.

"Kazanımlar, sağlıklı bir vücut ile fiziksel gelişim için dengeli ve düzenli beslenme alışkanlığı kazanmaya ne ölçüde yeterlidir?" maddesine göre, öğretmenlerin % 49.6'sı kazanımların sağlıklı bir vücut ile fiziksel gelişim için dengeli ve düzenli beslenme alışkanlığı kazanmaya "Kısmen" yeterli olduğu şeklinde görüş belirtirken % 35.5'i "Az" yeterli olduğunu, % 9.7'si "Tamamen" yeterli olduğunu ve % 5.2'si de "Hiç" yeterli olmadığı şeklinde görüş belirtmişlerdir.

"Kazanımlar sportif etkinliklerde meydana gelebilecek anlaşmazlıkların çözümünde ne ölçüde yeterlidir?" maddesine göre, öğretmenlerin % 52.4'ünün kazanımların, sportif etkinliklerde meydana gelebilecek anlaşmazlıkların çözümünde "Kısmen" yeterli olduğunu, % 35.5'inin "Az", % 6.9'unun "Tamamen" ve % 5.2'sinin "Hiç" fikrinde oldukları anlaşılmaktadır.

“Kazanımlar bireysel farklılıkları olanlarla sportif etkinlik yapmaya ne ölçüde yeterlidir?” maddesine göre, öğretmenlerin % 47.6’sının kazanımlarla bireysel farklılıkları olanlarla sportif etkinlik yapmaya “*Kısmen*”, % 37.9’u “*Az*” yeterli olduğunu düşünürken, % 8.5’i “*Tamamen*” yeterli olduğunu ve % 6’sı da “*Hiç*” yeterli olmadığını düşünmektedir.

“Kazanımlar olimpizmin anlamını kavrayarak olimpiyat oyunlarının düzenlenme sebeplerini açıklamaya ne ölçüde yeterlidir?” maddesine göre öğretmenlerin % 42.7’si kazanımların olimpizmin anlamını kavrayarak olimpiyat oyunlarının düzenlenme sebeplerini açıklamaya “*Kısmen*” ve % 39.5’i “*Az*” yeterli olduğu görüşündedir. % 10.9 ‘u “*Hiç*” yeterli olmadığı ve % 6.9’u “*Tamamen*” yeterli olduğunu düşünmektedir.

“Kazanımlarla ilgili etkinlik uygulamalarında öngörülen haftalık 1 ders saati ne ölçüde yeterlidir?” sorusuna öğretmenlerin % 52.4’ü “*Hiç*”, % 21.8’i “*Az*”, % 20.6’sı “*Kısmen*” ve % 5.2’si de “*Tamamen*” cevabını vermişlerdir. “*Hiç*” ve “*Az*” seçeneklerinin toplamda % 74.2’lik bir dilimi kapsamaları oldukça dikkat çekicidir.

“Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının öngördüğü yapılandırmacı öğretim yaklaşımı sizce beden eğitimi derslerinde ne ölçüde uygulanabilir?” maddesinde öğretmenlerin % 40.7’sinin beden eğitimi dersi öğretim programının öngördüğü yapılandırmacı öğretim yaklaşımının beden eğitimi derslerinde “*Kısmen*” uygulanabileceği görüşünde, % 38.7’sinin “*Az*” ve % 8.1’inin de “*Tamamen*” uygulanabileceği görüşünde olduğu; % 12.5’inin ise “*Hiç*” uygulanamayacağı görüşünde olduğu belirlenmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin ilköğretim beden eğitimi öğretim programının “öğretme-öğrenme sürecindeki” uygulanabilirlik düzeyine ilişkin görüş ortalaması $\bar{X} = 2.51$ olup, “*Kısmen*” düzeyinde katıldıkları görülmektedir.

Tablo 4. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programındaki “Ölçme ve Değerlendirme” Alt Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistikleri

Anket Maddeleri	Cevap Seçenekleri								\bar{X}
	Tamamen		Kısmen		Az		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Beden Eğitimi Dersi öğretim programı ölçme ve değerlendirmede size ne ölçüde rehberlik etmektedir?	28	11.3	110	44.4	86	34.7	24	9.7	2.57
Beden Eğitimi Dersi öğretim programında öngörülen ölçme ve değerlendirme yöntemleri kazanımları ölçmede ne ölçüde etkilidir?	22	8.9	114	46.0	101	40.7	11	4.4	2.59
Beden Eğitimi Dersi öğretim programında öngörülen ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin gelişim düzeylerini ne ölçüde dikkate almaktadır?	30	12.1	111	44.8	97	39.1	10	4.0	2.65
“Öz Değerlendirme” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	31	12.5	107	43.1	81	32.7	29	11.7	2.56
“Akran Değerlendirme” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	33	13.3	105	42.3	76	30.6	34	13.7	2.55
“Grup Değerlendirme” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	40	16.1	107	43.1	73	29.4	28	11.3	2.64
“Gözlem Formları” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	34	13.7	93	37.5	88	35.5	33	13.3	2.52
“Kontrol Listeleri” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	37	14.9	95	38.3	79	31.9	37	14.9	2.53
“Dereceli Puanlama Anahtarları” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	31	12.5	93	37.5	85	34.3	39	15.7	2.47
“Proje ve Performans Görevleri” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	68	27.4	101	40.7	61	24.6	18	7.3	2.88
“Öğrenci Ürün dosyaları” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	27	10.9	91	36.7	82	33.1	48	19.4	2.39
“Fiziksel uygunluk Testleri” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	29	11.7	99	39.9	73	29.4	47	19.0	2.44
“Beceri Testleri” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	27	10.9	107	43.1	74	29.8	40	16.1	2.49
“Çoktan Seçmeli Test” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	12	4.8	68	27.4	87	35.1	81	32.7	2.04
“Tutum ölçeği” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	11	4.4	78	31.5	96	38.7	63	25.4	2.15
“Kısa cevaplı sorular” ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?	19	7.7	92	37.1	83	33.5	54	21.8	2.31
Boyut Ortalaması									2.48

ERDOĞDU, M., ÖÇALAN, M., “İlköğretim 2. Kademe Beden Eğitimi Ders Programının Değerlendirilmesine İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri”

Tablo 4’de verilen “Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ölçme ve değerlendirmede size ne ölçüde rehberlik etmektedir?” maddesine göre, öğretmenlerin % 44.4’ü ölçme ve değerlendirmede öğretim programının “Kısmen” rehberlik ettiğini, % 34.7’si “Az”, % 11.3’ü “Tamamen” rehberlik ettiğini, % 9.7’si ise “Hiç” rehberlik etmediğini düşünmektedir.

“Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programında öngörülen ölçme ve değerlendirme yöntemleri kazanımları ölçmede ne ölçüde etkilidir?” maddesine göre, öğretmenlerin % 46’lık bir oranı “Kısmen”, % 40.7’lik bir oranı “Az”, % 8.9’luk bir oranı “Tamamen” ve % 4.4’lük bir oranı da “Hiç” seçeneğini tercih etmişlerdir.

“Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programında öngörülen ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin gelişim düzeylerini ne ölçüde dikkate almaktadır?” sorusunda öğretmenlerin % 44.8’i “Kısmen”, % 39.1’i “Az”, % 12.1’i “Tamamen” ve % 4’ü de “Hiç” seçeneğini tercih etmişlerdir.

“Öz Değerlendirme ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 43.1’i “Kısmen”, % 32.7’si “Az”, % 12.5’i “Tamamen” ve % 11.7’si “Hiç” cevabını vermiştir.

“Akran Değerlendirme ölçme ve değerlendirme yöntemini ne ölçüde kullanıyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin % 42.3’ü “Kısmen”, % 30.6’sı “Az”, % 13.3’ü “Tamamen” ve % 13.7’si de “Hiç” cevabını vermiştir.

Tablo 4’teki diğer maddeler incelendiğinde “Grup Değerlendirme” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak % 43.1’lik oran ile “Kısmen”; “Gözlem Formları” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak sırasıyla % 37.5 ve % 35.5’lik oranlarla “Kısmen” ve “Az”; “Kontrol Listeleri” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak % 38.3’lük bir oranla “Kısmen”; “Dereceli Puanlama Anahtarları” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak % 37.5’lik bir oranla “Kısmen”; “Proje ve Performans Görevleri” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak % 40.7’lik bir oranla “Kısmen”; “Öğrenci Ürün Dosyaları” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak sırasıyla % 36.7 ve % 33.1’lik oranlarla “Kısmen” ve “Az”; “Fiziksel Uygunluk Testleri” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak % 39.9’luk bir oranla “Kısmen”; “Beceri Testleri” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak % 43.1’lik bir oranla “Kısmen”; “Çoktan Seçmeli Test” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak yüzde sırasıyla % 35.1 ve % 32.7’lik oranlarla “Az” ve “Hiç”; “Tutum Ölçeği” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak % 38.7’lik bir oranla “Az” ve “Kısa Cevaplı Sorular” ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak % 37.1’lik bir oranla “Az” seçenekleri başta yer almaktadır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin ilköğretim beden eğitimi öğretim programının “ölçme ve değerlendirme” açısından uygulanabilirlik düzeyine ilişkin görüşlerinin ortalaması $\bar{X} = 2.48$ olup, “Az” düzeyinde katıldıkları görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi öğretmenleri ilköğretim ikinci kademe beden eğitimi dersi öğretim programını tamamen uygulanabilir düzeyde görmemektedirler. Bu araştırma, ilköğretim ikinci kademe beden eğitimi dersi öğretim programı ile ilgili daha önceden yapılan kapsamlı bir araştırmaya rastlanmadığı için öncü bir çalışma niteliğindedir. Ancak program geliştirme ile ilgili ve yeni programın dayandığı kriterlerle ilgili farklı branşlardaki araştırmalar dahilinde konu tartışılmaya çalışılmıştır. Yüksel (2003)’ün araştırmasında, uygulamaya koyulan bu programların merkezden yapılması sonucu; uygulama sahasının koşullarına uymayan bir programın ortaya çıktığı, pilot bölge uygulaması yapılmadığı, değerlendirme sürecinde aksaklıklar yaşandığı belirtilmiştir. Programı hazırlayan komisyondaki görev ve yetki karmaşasının, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı birimindeki onay süreciyle ilgili aksaklıkların da programın niteliğini olumsuz etkilediği ifade edilmiştir (21). Yine Gömleksiz ve ark. (2005) araştırmalarında programın hazırlanması sürecine ve sadece yapılandırmacı yaklaşıma dayandırılmasına eleştiriler getirilmiştir. Yeni ilköğretim Programı’nın ülke gerçeklerinden uzak olduğu, pilot uygulamaların azlığı, öğretmenlerin programla ilgili yeterince bilgilendirilmeden ülke çapında uygulamaya konulması gibi hususlar üzerinde durulmuştur (22). Bununla beraber yeni ilköğretim öğretim programını değerlendirmeye yönelik yapılan bazı çalışmalarda öğretmenlerin yeni programdaki kazanımların öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor gelişim düzeylerine ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olduğunu, mevcut koşullarda gerçekleştirilebilir nitelikte olduğunu, öğrenmede fırsat eşitliği sağladığını ve kazanımlardaki ifadelerin yeterince açık, anlaşılır ve tutarlı olduğunu düşündükleri (23, 24, 25, 26, 27), programdaki ölçme ve değerlendirme tekniklerinin karmaşık ve çok zaman aldığını düşündükleri (23, 24, 25, 27, 28, 29), çalışmalarda mevcuttur. Dünyada program değerlendirme ile ilgili yapılan çalışmalarda ise, öğretmenlerin görüşlerine başvurulduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalarda öğretmenlerin profesyonel öğretim programları geliştirme çalışmalarına aktif olarak katılmalarının onların programın standartları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmasını sağladığı (30), öğretmenlerin almış oldukları önceki eğitimlerinin ve hizmet içi eğitimlerinin öğretim programını etkili uygulamada yetersiz kaldığı (31), öğretmenlerin öğretim programının altında yatan psikoloji ve felsefe ile inanç yapılarının uymamasının programın etkili uygulanmasını etkilediği (32) tespit edilmiştir.

2006–2007 yılından itibaren uygulanmaya başlanan ilköğretim ikinci kademe beden eğitimi dersi öğretim programı konusunda öğretmenlerin görüşlerine dayanarak, programın genel amaçları, kazanımları, öğrenme-öğretme süreci ile ölçme ve değerlendirme boyutlarına ilişkin dönüt sağlamayı amaçlayan bu çalışmada elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

Yapılandırmacı yaklaşımla öğretim programları hazırlanırken genellikle ilk hareket noktasını dersin becerileri oluşturmaktadır. Bu becerilerin kazanılması için dersin genel amaçları ve kazanımlar birer araç niteliğindedir. Bu genel amaçlar doğrultusunda da kazanımlar oluşturulmuştur. Yapılan araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın genel amaçlarına ilişkin görüşleri "kısmen" ($\bar{x} = 2.75$) düzeyinde gerçekleşmiştir (Tablo 1). Buna göre, yeni ilköğretim ikinci kademe beden eğitimi dersi öğretim programında öğrenciye kazandırılması öngörülen kazanımlardaki içeriğin beden eğitimi öğretmenleri tarafından programın genel amaçlarıyla "kısmen" düzeyde tutarlı görüldüğü ve uygulandığı sonucuna varılabilir. Bu bulgular Şirin ve ark. (2008) programın genel amaçlarının kısmen düzeyinde gerçekleştiğini belirttiği araştırma bulgularınca desteklenmektedir (19).

Yeni yaklaşıma göre ele alınan beden eğitimi öğretim programının öğelerinden biri de kazanımlardır. İkinci kademe Beden Eğitimi Öğretim Programında ön görülen "hareket bilgi becerileri": 26 kazanım, "etkin katılım ve sağlıklı yaşam": 13 kazanım, toplam 39 kazanım belirtilmiştir. Bu kazanımlar öğrencilerin temel hareket becerileri, özelleşmiş hareket becerileri ve spor becerileri edinmelerini sağlayacak, hem de öğrencilere düzenli fiziksel etkinlik, sağlıklı ve performansla ilişkili fiziksel uygunluğu koruma ve güçlendirme, fiziksel etkinlik beslenme ilişkisi, kişisel güvenlik ve kazalardan korunma, spor organizasyonları ve olimpiyat oyunları, Atatürk ve ulusal bayramlar gibi değerleri içine alan yaklaşımlarla ele alınmaktadır (10). İkinci kademe Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlara ilişkin öğretmenlerin genel görüşlerini almak üzere sorulan sorulardan elde edilen verilere göre beden eğitimi öğretmenlerinin programda yer alan kazanımlara ilişkin görüşleri "kısmen" ($\bar{x} = 2.68$) düzeyinde gerçekleşmiştir (Tablo 2). Bu bulgular Şirin ve ark. (2008) programın kazanımlar boyutunun kısmen düzeyinde gerçekleştiğini belirttiği araştırma bulgularınca desteklenmektedir (19).

Yapılan araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin ikinci kademe Beden Eğitimi Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme sürecine ilişkin görüşleri "kısmen" ($\bar{x} = 2.51$) düzeyinde gerçekleşmiştir (Tablo 3). Bu bulgu, ikinci kademe Beden Eğitimi Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme süreci boyunca beden eğitimi öğretmenleri tarafından uygulanabilirliği "kısmen" bulunmuştur şeklinde yorumlanabilir. Bilindiği gibi yeni öğretim programı "süreç temelli" bir yaklaşımla ele alınmıştır. Süreç temelli program tasarımlarında öğrenme-öğretme süreci (öğrenme yaşantıları) çok daha ön planda ve önemlidir. Ancak yeni programda, öğrenci merkezli yaklaşım uygulamalarının bu süreç içinde nasıl uygulanacağına dönük açıklama ve örneklerin az olması nedeniyle, beden eğitimi öğretmenlerinin bu süreçteki uygulamalarında zorluk yaşadıkları söylenilebilir. Beden eğitimi öğretmenleri kazanımlarla ilgili etkinlik uygulamalarında öngörülen haftalık 1 ders saatini de yeterli bulmadıkları da görülmektedir. Ayrıca Yılmaz (2007)'nin yapmış olduğu beden eğitimi öğretim programının ölçme ve değerlendirmeye yönelik araştırma bulgularındaki sonuçlarda ortaya çıkan ders saatlerinin yetersizliği, hizmet içi eğitimin yetersiz olması, sınıf mevcutlarının kalabalık olması ölçme ve değerlendirmeyi uygulamakta zorlandıkları sonucu bu araştırma sonucunu destekler niteliktedir (33).

Yine araştırma sonuçları; beden eğitimi öğretmenlerinin, ikinci kademe Beden Eğitimi Öğretim Programı'nın ölçme-değerlendirme açısından uygulanabilirliğinin "az" ($\bar{x} = 2.48$) düzeyinde olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur (Tablo 4). Bu bulgular Şirin ve ark. (2008) programın ölçme ve değerlendirme boyutunun az düzeyinde gerçekleştiğini belirttiği araştırma bulgularınca desteklenmektedir (19). İlköğretimde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri davranışçı eğitim anlayışına göre üniversite eğitimi almış ve öğretmenliklerini de büyük ölçüde yıllar boyunca bu eğitime göre şekillendirmişlerdir. Dolayısıyla kendi eğitim felsefelerini sorgulayıp yılların verdiği alışkanlıkları ve ders işleme ve değerlendirme yöntemlerini terk etmenin kolay olmayacağı görülmektedir.

ÖNERİLER

- Araştırma sonuçlarına göre; İlköğretim ikinci kademe beden eğitimi öğretim programının uygulanabilirlik düzeyi öğretmenler açısından; bütün boyutlarda düşük görülmektedir. Bilindiği gibi yeni öğretim programı "süreç temelli" bir yaklaşımla ele alınmıştır. Süreç temelli program tasarımlarında "öğrenme-öğretme süreci" (öğrenme yaşantıları) çok daha ön planda ve önemlidir. Ancak yeni programda, öğrenci merkezli yaklaşım uygulamalarının bu süreç içinde nasıl uygulanacağına dönük açıklama ve örneklerin az olması nedeniyle, beden eğitimi öğretmenlerinin bu süreçteki uygulamalarında oldukça zorlandıklarını belirtmek mümkündür. Öğretmenler öğretim programını uygulamadan önce "İlköğretim İkinci Kademe Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı" iyice incelemeli, program temellerinde ortaya koyulan felsefeyi, öğrenme, öğretme ve değerlendirme ile ilgili anlayış ve düşünceleri, öğretim programının ve ünitelerin organizasyonu ve yapısını iyi özümsemelidirler. Ayrıca araştırmanın alt boyutlarında ortaya çıkan "Az" ve "Kısmen" cevaplarının gerekçelerini ortaya çıkaracak daha kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.
- Günümüzde ilköğretimde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri geleneksel eğitim anlayışına göre üniversite eğitimi almış ve öğretmenliklerini de büyük ölçüde yıllar boyunca bu eğitime göre şekillendirmişlerdir. Dolayısıyla kendi eğitim felsefelerini sorgulayıp yılların verdiği alışkanlıkları ve ders işleme yöntemlerini terk etmenin kolay olmayacağı göz önüne alınmalıdır. Bununla ilgili olarak yeni öğretim programının yaklaşımına uygun hizmet içi eğitimlerde eğitilecek beden eğitimi öğretmenlerin de bu eğitimlerin sonucunda şekillenmesi beklenen öğretmen profilini ortaya koymak üzere "Beden Eğitimi Öğretmen Eğitiminde Standartlar" geliştirilmesi önerilmektedir.

ERDOĞDU, M., ÖÇALAN, M., “İlköğretim 2. Kademe Beden Eğitimi Ders Programının Değerlendirilmesine İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri”

- Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Eğitim Fakültelerinin Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümlerinde eğitim gören öğretmen adaylarına “İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı” bilgisi mutlaka teorik ve uygulamalı olarak eğitim süreçleri içerisinde verilmeli.
- İlköğretim Programı'nın hedeflediği öğrenme-öğretme etkinliklerinde ve kazanımlarla ilgili etkinlik uygulamalarında yaşanan zaman sorununu da bu araştırma sonuçlarına etkili olabilir. Haftada 1 ders saati olan beden eğitimi dersinin kesinlikle en az 2 ders saatine artırılması veya arttırılmayacağından yola çıkarak programda planlanan etkinlikler ders saatine uygun şekilde tekrar düzenlenmelidir.
- İlköğretim ikinci kademe beden eğitimi dersi öğretim programının uygulanabilirliğini artırmak amacıyla bütün kazanımların, beden eğitimi dersinin diğer derslerden farklılığı göz önüne alınarak, öğrenme-öğretme sürecinin her kazanıma göre nasıl yapılandırılacağını işleyen yeni öğretmen kılavuz kitaplarının bir an önce hazırlanması önerilmektedir.
- İlköğretim ikinci kademe beden eğitimi öğretim programı için öngörülen ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulanabilirliğinin yükseltilmesi için, ölçme ve değerlendirme uzmanlarıyla iş birliği yapılarak kazanımların her birine uygun örnek ölçme ve değerlendirme formlarının geliştirilmesi önerilmektedir.
- Yeni ilköğretim programlarının uygulamadaki etkililiği artırmak için öğretmenler, yöneticiler ve müfettişler çok kapsamlı, iyi organize edilmiş ve uzman kişilerin görev aldığı bir hizmet içi eğitimden geçirilmelidir.
- İlköğretim beden eğitimi dersi yeni öğretim programını öngördüğü; öğrenci merkezli öğretim, yapılandırmacılık, çoklu zekâ uygulamaları, aktif öğrenme, bireysel farklılıkları ön plana alan öğretim uygulamaları ve yaklaşımlarının, öğretmenlere örneklerle uygulamalı olarak anlatılacağı hizmet içi eğitim, kurs ya da seminerlerinin acilen periyodik olarak planlanıp ve tüm ülke genelinde uygulanmalıdır.
- Okullarda; beden eğitimi derslerinde de bilgisayar, internet bağlantısı, tepegöz, projeksiyon, dvd, video, televizyon vb. teknolojik ürünlerin de mutlaka yer aldığı, öğrencinin aktif öğrenmeyi gerçekleştirmesi için kaynaklara (beden eğitimi kaynak kitapları, makaleler, yayınlar ve dergileri de içeren) ulaşımının kolaylaştırıldığı okul imkanları oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Güven, S., Sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim ders programlarının uygulamasına ilişkin görüşleri, MEB Milli Eğitim Dergisi, sayı:177, s:224, 2008.
2. Yenal T., Çamlıyer H, Saracaloğlu A., İlköğretim İkinci Devre Çocuklarında Beden Eğitimi Ve Spor Etkinliklerinin Motor Beceri Ve Yetenekler Üzerine Etkisi, Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(3), S: 15–16, 1999.
3. Saraçoğlu, R.N., Orta öğretimde ders dışı egzersizlerin başarıya ulaşma derecesi, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1(2), s: 3- 4, 2001.
4. Kavak, Y., “Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumunun Ardından”, Çağdaş Eğitim, 325, 10-11, 2005.
5. Yavuz, A., “Eğitim Dünyamıza Çağdaş Eğitimin Işıklı Bir Yansıması Daha Düştü: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu”, Çağdaş Eğitim, 325, 12-18, 2005.
6. Gözütok, F.D., Akgün, Ö.E. ve Karacaoğlu, Ö.C., “İlköğretim Programlarının Öğretmen Yeterlilikleri Açısından Değerlendirilmesi”, Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, 14-16 Kasım, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sabancı Kültür Sitesi, Kayseri, 2005.
7. Glickman, C.D., Gordon, S.P., ve Ross-Gordon J.M., Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach. Allyn and Bacon, Boston, 2004.
8. Saban, A., Öğrenme Öğretme Sürecinde Yeni Teori ve Yaklaşımlar, Nobel Yayınları, Ankara, 2000.
9. Dengiz, A.Ş., ve Yılmaz, B. ‘2004 İlköğretim Programı’nda Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri’, Bilgi Dünyası, 8(2): 203-229, 2007.
10. MEB., Beden Eğitimi Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara, 2007.
11. Arslan, M., “Cumhuriyetin Kuruluş Felsefesi Açısından Yeni İlköğretim Programlar”. Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, 14–16 Kasım, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sabancı Kültür Sitesi, Kayseri, 2005.
12. Cemiloğlu, M., “Eğitim Felsefesi Açısından Taslak Türkçe Programı (Eleştiriler, Değerlendirmeler ve Öneriler)”. Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu 14–16 Kasım, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sabancı Kültür Sitesi, Kayseri, 2005.
13. Küçükahmet, L., “Hayat Bilgisi Programının Değerlendirilmesi”. Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu 14–16 Kasım, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sabancı Kültür Sitesi, Kayseri, 2005.
14. Sever, S., “2004 Öğretim Programında Türkçe Öğretim Anlayışı”. Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, 14–16 Kasım, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sabancı Kültür Sitesi, Kayseri, 2005.
15. Tekişik, H.H., “Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasına Öğretmenlerin Hazırlanması”. Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, 14-16 Kasım, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sabancı Kültür Sitesi, Kayseri, 2005.

16. Karasar, N., Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
17. Erden, M., Eğitimde Program Değerlendirme, 3. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara, 1998.
18. Gay L.R., Ayrasyon P., Educational Research. New Jersey: Merril Publishing, 2000.
19. Şirin E.F., Yıldız Ö., Mülazımoğlu O., Erdoğan M., 2006–2007 Öğretim Yılında Uygulamaya Başlanan Yeni İlköğretim Beden Eğitimi Ders Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2 (2), 2008.
20. Özdamar, K., Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi, Genişletilmiş 5. Baskı, Kaan Kitapevi, Eskişehir, 2004.
21. Yüksel, S., Türkiye’de program geliştirme çalışmaları ve sorunları, Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 158, 2003.
22. Gömleksiz, M.N., Yaşar, Ş., Sağlam, M., Hakan, A., Sözer, E., Gözütok, D., Saylan, N., Battal, N., Yıldırım, G., Kaya, Z., Ulusoy, A., Aksu, A., Yıldırım, A., Eğitim Programları ve Öğretim Alanı Profesörler Kurulu, İlköğretim 1–5. Sınıflar Öğretim Programlarını Değerlendirme Toplantısı Sonuç Bildirgesi, Eskişehir, 02 Ocak 2005, 2005.
23. Bulut, İ., Yeni İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Uygulamadaki Etkililiğini Belirleme. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
24. Gündoğar, A., 2005–2006 Yılında Değişen İlköğretim Programının Uygulanma Durumu (Adıyaman İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
25. Özdemir, H., İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıf Fen Bilgisi Öğretim Programlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
26. Subaşı, R., 2005–2006 Öğretim Yılından İtibaren Uygulamakta Olan Yapılandırıcı Eğitim Programına Öğretmenlerin Bakışı. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
27. Ateş, Ö., Akdağ, Z., Fen ve teknoloji dersinde öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler ve bu problemlerin nedenleri. 7. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara, 07–09 Eylül, s: 332, 2006.
28. Bağdatlı, A., Değişen İlköğretim Programlarındaki 4. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersinin Taslak Öğretim Programının Öğrenci Başarısına Etkisi ve Sınıf Öğretmenlerinin Programa İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
29. Erdoğan, M., Yeni geliştirilen beşinci sınıf fen ve teknoloji dersi müfredatı: pilot uygulama ve yansımaları. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Ankara, Bildiri Kitabı, s: 299–310, 2005.
30. Chen, W., Teachers knowledge about and views of the national standards for physical education. Journal of Teaching in Physical Education, 25, s: 120–142, 2006.
31. Jacop, R., Frid, S., Curriculum change: What do teachers and students really think?, Annual Meeting of the American Educational Research Association, Chicago, March, s: 24–28, 1997.
32. Cronin, L.L., Creativity in the science classroom. *Science Teacher*, 56(2), s: 34–36, 1989.
33. Yılmaz, G., Ankara’daki Merkez İlköğretim Okullarında Görevli Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Tekniklerinin Uygulanışına İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, s: 75–82, 2007.